

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 18. januar 2001 šte. 3 (3101) • letnik 56 • cena 10 šil. • 0,73 evra

Jezikovna politika držav v času globalizacije

Svet Evrope in Evropska unija sta leto 2001 razglasila za leto evropskih jezikov. V ta namen bodo države, posamezne institucije civilne družbe ipd. organizirale številne prireditve, na katerih bo izpostavljen pomen jezikovne in kulturne raznolikosti za obstoj in razvoj evropskega integracijskega procesa.

V času globalizacije in svobode pretoka blaga, kapitala, storitev in ljudi v Evropi se postavlja vprašanje ohranitve jezikovne in kulturne raznolikosti v novi luči in v novih dimenzijah.

Zato je Svet Evrope že pred leti izdelal evropsko listino manjšinskih in regionalnih jezikov, v kateri izpostavlja vprašanje ohranitve manjšinskih in regionalnih jezikov in kultur in predvideva vrsto ukrepov, ki naj bi služili uresničitvi cilja listine. Vrsta držav je listino že podpisala in ratificirala. Avstrija bo ratifikacijo opravila še to leto.

Iz vsega tega sledi, da bodo države morale sprejeti nove modele jezikovne politike. Zgodnja večjezičnost bo potrebna in v ta razvoj bo treba funkcionalno vključiti tudi interese manjšinskih in regionalnih jezikov.

V smislu teh evropskih razprav se zdi koroška debata o reformi manjšinskega šolstva še dokaj zastarela in naloga komisije na nivoju zveznega ministristva za šolstvo bo tudi v tem, da posodobi razpravo o reformi

manjšinskega šolstva tudi v odnosu do širših potreb po dvo- in večjezični kvalifikaciji.

Gre za vprašanje ustrezne jezikovne politike posameznih držav in planiranja take politike. Manjšine oziroma sodobni eksperti imajo veliko izkušenj, ki jih lahko smotrno vnesejo v to razpravo.

Poti nazaj ni. Prihodnost imata tisti, ki je dobro kvalificiran in k temu spada tudi dobra jezikovna izobrazba. Zato bo morala dunajska komisija imeti v mislih predvsem interes, da bo šolstvo prispevalo k temu, da bodo ljudje kos izzivom današnjega in jutrišnjega časa.

Dr. Marjan Sturm

Na novoletnem koncertu v k & k centru v Šentjanžu je zaplesala tudi folklorna skupina »France Marolt« iz Slovenije in s svojim dovršenim plesom očarala občinstvo, posebno še, ker je zadnje čase prireditev s folklornimi plesi bolj malo. Na prireditvi so nastopili tudi Smrtnikovi bratje. Foto: H. Weiss

PREBLISK

Mislím na tiste ure, ki baje na Dunaju tečejo drugače. Kako naj si sicer razlagamo zamero, ne le znotraj FPÖ, ko ministrica za promet Forstingerjeva enostavno ne uvidi veličnosti koroških zahtev in je – no, ja, začetnica pač – enostavno črtala, črtala in še enkrat črtala projekte.

Navadni član FPÖ je zato celo zagrozil, da si bo zadevo s koalicijo še krepko premislil. (To je demokracija, ko lahko navadni člani odločajo o celi stranki. Kaj, če bi vsak to poskusil?) Dejstvo je, da manjka Koroški dobrih cest, boljših železniških povezav itd. Po drugi strani pa: ali ni s tem ugodila številnim ljudskim iniciativam, ki se na vse pretege

branijo kakšne ceste ali železnice v svoji bližini? Vsi smo za boljše prometne povezave, samo ne pred svojo hišo, ne v bližini turističnih centrov, ne na ekološko pomembnih zemljiščih, ne tam, kjer bi tak pro-

Dunajske ure

jekt kvaril razgled, ne tam, kjer bi lahko turisti ušli še naprej v Italijo ali Dalmacijo ... Ostane še puščava Gobi. In če bo šlo tako naprej, bo Koroška nastala puščava, gospodarska namreč. Pa saj imamo politike za to, da bodo čez deset ali dvajset let dežurni krivci. Oni so bili tisti, mi smo ja hoteli čisto drugače ...

S. W.

DRUŠTVO KOROŠKIH SLOVENSKIH PRAVNIKOV vabi na predavanje mag. Rudija Vouka

»Odločitev ustavnega sodišča o priznanju slovenščine kot uradnega jezika v Dobrli vasi in posledice za druge občine dvojezičnega ozemlja«

v petek, 19. januarja 2001, ob 19. uri v gostišču Juenna v Čepičah pri Globasnici

MATURANTJE SLOVENSKE GIMNAZIJE vabijo na

maturantski ples

v petek, 9. februarja 2001, ob 19.30 v Celovcu v Domu sindikatov ÖGB-Haus, Bahnhofstrasse 44

Za ples bodo igrali »IGOR IN ZLATI ZVOKI«

ter »THE SLENDERS«

Srečolov in polnočni vložek!

Prisrčno vabljeni!

MEDDRŽAVNI ODNOSI

Slovensko veleposlaništvo v Beogradu

Slovenija je med prvimi državami, ki je po političnih spremembah v Srbiji in ZR Jugoslaviji začela normalizirati meddržavne odnose. Tako je v zadnji številki Uradnega lista bil objavljen tudi ukaz o odprtju veleposlaništva Republike Slo-

venije v Beogradu. Pred dobrim mesecem dni, ko je bil v Ljubljani na obisku (po skoraj 10 letih) jugoslovanski zunanji minister Svilanovič, so podpisali tudi sporazum o vzpostavitvi medsebojnih diplomatskih odnosov. Zagotovo bo lažje razrešiti številna vprašanja med obema državama, ki so ostala skupne države. Slovenija se je odločila, da bo v kratkem odprla tudi generalni konzulat v Podgorici v Črni gori. Kot je slišati iz vladne palače, naj bi bil slovenski veleposlanik v Beogradu Borut Šuklje, trenutno poslanec Liberalne demokracije Slovenije, sicer pa prekaljeni politik slovenske levice še iz časov skupne države in do nedavnega tudi slovenski notranji minister. Ta teden se je v Ljubljani mudila gospodarska delegacija iz Srbije. Predstavniki 31 podjetij tekstilne, pohištvene, farmacevtske in gradbene industrije ter bančništva so se v sklopu Gospodarske zbornice Slovenije dogovarjali o konkretnih poslih s predstavniki slovenskega gospodarstva. Ob tem velja omeniti, da je Gospodarska zbornica Slovenije svoje predstavništvo v Beogradu odprla že pred dobrima dvema mesecema.

a. k.

KLUB SLOVENSkih ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV V GRADCU vabi na otvoritev projekta

»GmeetsM« (Gradec meets Metelkova)

v petek, 19. januarja 2001, ob 20. uri v Forumu Stadtpark

Nastopajo:
■ Helmut Schäfer
■ Bernhard Loibner
■ Karl Jenšac
■ Hörb
■ DJ Shocker
■ DJ Blaž

Vabljeni!

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »EDINOST« IN SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA vabita na pevski koncert

»Od Korotana do Jadrana«

v soboto, 27. januarja 2001, ob 19.30 v Pliberk v Kulturni dom

Sodelujejo:

■ MoPZ Zarja iz Trbovelj
■ MoPZ Vres iz Prevalj
■ MoPZ Franc Zgonik iz Branika
■ MoPZ Tabor z Opčin
■ MoPZ Foltej Hartman iz Pliberka

Prisrčno vabljeni!

Znano je, da je le majhno število ljudi politično interesiranih in da je le drobec teh pripravljanih tudi plavati proti toku reke – se aktivno postaviti proti vladajočim strukturam, ko le-te izrabljajo svojo oblast. Od Marije Terezije dalje je šolsko vprašanje politično vprašanje in se na Koroškem uporablja v protislovenski strategiji. Tudi aktualna tematika »dvojezičnost za 4. razred/šolsko stopnjo v dvojezičnih ljudskih šolah« je deležna omenjene politične obravnave.

Mnoga leta pred odločitvijo ustavnega sodišča so nemškonalionalno usmerjeni politiki in šolski uradniki trosili vesti o poslabšanju šolske situacije za Slovence, če bo ustavno sodišče odločilo v naš prid. Dejansko so to politično obarvane grožnje: poslužili se bomo nemškonalionalnih združenj in videli boste! Te premišljene, namerne in v preteklosti preizkušene grožnje so se verjetno ustrašili nekateri naši vplivnejši funkcionarji in uradniki, prenehali razmišljati o potrebi po-

sodabljanja šolskega sistema in med učiteljstvo začeli raznašati vesti o možnem poslabšanju učne situacije v četrtem razredu. Vede ali nevede so ustregli nemškonalionalni propagandi in ustvarili posebno pri dvojezičnem učiteljstvu bojazen in nesigurnost ter tako vnaprej zadušili vsak možen upor. Da je večletno raznašanje nemškonalionalnih groženj škodilo le nam samim, ni treba posebej razlagati.

Kugyjev razred na slovenski gimnaziji – pot v odprto družbo

Za ureditev prvega Kugyjevega razreda v šolskem letu 1999/2000 ima bivši ravnatelj dr. Reginald Vospernik nedvomno velike zasluge. V 1C (sedaj 2C) so otroci iz Slovenije, Italije in Avstrije. V 1B (sedaj 2B), tako zvanem italijanskem razredu, so Korošci. Učni program je za omenjene razrede enak. Kugyjevcem se dodatno mnogokrat zadržujejo na šolanju v tujini. Skoraj bi jih imenoval obiskovalce elitnega razreda.

Italijanščine se učijo tri ure na teden. Ker predmetnik italijanskih ur ne predvideva, gre do na račun drugih predmetov – manj glasbe, tehničnega oblikovanja, telovadbe, nemščine ali slovenščine. Število vseh učnih ur na teden se ne sme prekoračiti.

Dvojna merila pri organiziranju boljše kvalitete šolske izobrazbe

Slovenska gimnazija je pravočasno pričela z izobraževanjem v evropskem duhu, kar pripomore tudi k odpravljanju predsodkov napram Slovcem v naši deželi. Šola uživa vso podporo staršev otrok. Deluje s pogledom v bodočnost.

Četrti razred v dvojezičnih ljudskih šolah – nezakonito stanje

Trenutno predvideva predmetnik (urnik) za četrti razred sedem ur nemščine in štiri ure slovenščine na teden. Ostali pouk je nemški. Slovenščino

obiskujoči otroci imajo navadno po eno uro telovadbe in risanja manj kot ostali otroci, dve uri pa morajo ostati dalj v šoli.

Ob upoštevanju razsodbe ustavnega sodišča bi postal četrty razred dvojezičen, kar si lahko poenostavljeno predstav-

ljamo tako: sedem ur nemščine, štiri ure slovenščine, ves ostali pouk dvojezičen – skupno število tedenskih učnih ur ostane isto kot sedaj. Nova ureditev bi pomenila znaten korak naprej, k izboljšanju jezikovne kompetence. Možnost je (bila) dana.

Uvedba dvojezičnosti v četrtem razredu – merjenje z različnimi merili

Zaradi začetka omenjene situacije zastavijo nekateri naši svoj vpliv namesto za potrebne in koristne spremembe v nasprotno smer. Zame popolno-

ma nerazumljivo obnašanje. Niti sklepov v našem najpomembnejšem gremiju, razširjenem KOKS, ne omogočijo.

Po prebranem prispevku dr. Reginalda Vospernika 11. 1. 2001 v Slovenskem vestniku imam vtis, da se ni opredelil v nobeno smer. Tudi ni povedal, zakaj se je v šolskem odboru NSKS trudil za sklep o možnosti umika pritožbe pri ustavnem sodišču, kdo je stal v ozadju oziroma želel (naročil) tak sklep in kaj bi bilo po umiku pritožbe iztržiti. Zakaj različna merila pri začetvanju šolske izobrazbe in vzgoje za bodočnost?

Stavljam vprašanje: zakaj dr. Vospernik kot predsednik šolskega odbora NSKS skupno s starši, učitelji in KOKS ne ukrene kaj dodatnega k temu, kar sta v šolskih zadevah storili osrednji organizaciji? Lepo pisati, nič storiti, se izgovarjati na druge in povrh še osporavati, kar so dosegli drugi, ni prava pot za dosego napredkov. *Franc Kukovica*

SPOMINSKA SVEČANOST

Tudi ta bitka je bila seme samostojnosti Slovenije

10. in 11. januarja 1942 je nacistični okupator zagrešil v Sloveniji enega od svojih številnih vojnih zločinov. Po hudi borbi z borci Cankarjevega bataljona so nemške policijske in vojaške enote zavzele vas Dražgoše nad Železniki na Gorenjskem in jo do tal požgale in porušile. 41 prebivalcev so pobili na kraju samem, ostale vaščane pa odgnali ali pozaprli. V borbi je padlo 8 partizanov.

V spomin na ta dogodek je bil minulo nedeljo že 49. spominski pohod v Dražgoše, ki se ga je udeležilo več kot deset tisoč pohodnikov. Med njimi je bil tudi predsednik R Slovenije Milan Kučan, predsednik Državnega zbora Borut Pahor, predsednik zunanjepolitičnega odbora v slovenskem parlamentu Jelko Kacin in drugi visoki predstavniki političnega ter družbenega življenja države. Proslave so se udeležili tudi številni koroški Slovenci s predsednikom ZSO Marjanom Sturmom in predsednikom Zveze koroških partizanov Petrom Kucharjem na čelu.

Državnozborski poslanec Franc Kavčič je v svojem govoru poudaril vseslovenski pomen Dražgoš za preživetje naroda, ki sta ga nacizem in fašizem obsodila na smrt. Dražgoše so se dogodile v času, ko je nemški nacistični stroj bil na višku svoje moči, tiste dni sta grozila padec Moskve in Lenjingrada. Pod bičem fašizma je ječal ves svet.

Na začetku leta 1942 se je v Dražgoše prebil Cankarjev bataljon slovenske partizanske vojske, potem ko je dneve poprej uspešno razbil nemško po-

Zoran Predin je pel v spomin in opomin

Slovenska vlada popolna

Po nedavnih volitvah in na začetku mandata je Liberalna demokracija Slovenije skupaj s koalicijo strank že takoj na začetku predložila novi zakon o vladi. Z njim so skrčili število ministrstev oz. resorjev. Vendar pa se zaradi referendumske pobude skupine državljanov zoper predlagani zakon ni moglo vlade oblikovati že

takoj na začetku mandata po volji premiera Drnovška. To so storili pred slabim tednom dni. V prenovljeni dvorani slovenskega parlamenta so konec tedna poslanci s prepričljivo večino potrdili še štiri ministre. Tea Petrin je postala ministrica za gospodarstvo, Lucija Čok ministrica za šolstvo, znanost in šport, Pavel Gantar minister za informacijsko družbo in Jakob Presečnik minister za promet. *a. k.*

licijsko kolono. Za ta udarec so se Nemci odločili kruto maščevati, kar so s požigom Dražgoš in s pobijanjem ter pregonom vaščanov tudi storili. Če nekateri danes hočejo krivdo za ta zločin naprtiti partizanom, potem – tako govornik Franc Kavčič – pozabljajo, da je okupator slovenskemu narodu namenil izginotje in pogin in je bil upor potreben in upravičen. Prav uporniški duh, ki je med Slovenci vzplamtel med drugo svetovno vojno, je pripomogel k temu, da je slovenski narod od vsega začetka stal na strani antifašizma. Tudi iz tega je zraslo mednarodno priznanje samostojne države Slovenije

leta 1992. Ta duh upornosti in samoobrambe je tudi leta 1991 pripomogel do zmage.

Govornik je s pogledom v prihodnost dejal, da bojo Slovenci v Evropski uniji res sestavni del skupnosti narodov, obenem pa bojo sami odgovorni za svojo prihodnost. Kajti boj za preživetje in dostojanstvo se bo nadaljeval. Zahteve, da je treba z ulic, šol in kulturnih domov črtati partizanska imena, je imenoval čudaške in nesprejemljive.

Drugo leto, 60 let po požigu Dražgoš, bojo pohodniki petdeseti šli na pot, da bi se spomnili tistih davnih hudih dogodkov, ki niso šli v pozabo. *wafa*

OSEBNI JUBILEJ PREDSEDNIKA SLOVENIJE

Milan Kučan 60-letnik

Te dni obhaja Milan Kučan, prvi predsednik samostojne in demokratične Republike Slovenije, svojo 60-letnico. V Dražgošah, kjer se je udeležil pohoda in spominske sveča-

nosti na zločin, ki so ga nad to gorenjsko vasico in njenim prebivalstvom 10. in 11. januarja 1942 zagrešili nemški okupatorji, sta mu za rojstni dan čestitala tudi predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm in predsednik Zveze koroških partizanov Peter Kuchar. Čestitkam se pridružujejo tudi uredništvo in bralci Slovenskega vestnika. Ad multos annos – še na mnogo let!

Moja dežela - lepa in gostoljubna

Pod tem geslom je potekalo tekmovanje med slovenskimi naravnimi zdravilišči. Na tradicionalnem srečanju turističnih delavcev v Moravskih toplinah je Turistična zveza Slovenije razglasila tudi rezultate. Prvo mesto je pripadlo Moravskim toplinam, dru-

go termam Čatež in tretje termam v Žrečah. V posebni skupini tako imenovanih manjših zdravilišč pa so bili najuspešnejši v Zdravilišču Šmarješke Toplice, sledita pa jim Zdravilišče Laško in obmorsko zdravilišče Strunjan. Vzpodbudno je, da si prav s kvaliteto uslug in urejenostjo vsa omenjena zdravilišča vedno bolj odpirajo vrata turistične ponudbe tako za domače kot tuje goste in so praktično vse leto polno zasedena. *a. k.*

Dr. Ingrid Gogolin je prej-
šnja sredo, 10. januarja,
na celovski univerzi predavala
o vrednosti jezikov v Evropski
uniji. Dr. Gogolin je redna
profesorica za primerjalno pe-
dagogiko na univerzi v Ham-
burgu in je mednarodno pri-
znana strokovnjakinja za jezi-
kovna vprašanja z vidika mul-
tikulturnosti in večjezičnosti.
Pogovor z dr. Ingrid Gogolin
je opravil Franc Wakounig.

*Evropski svet je leto 2001
oklical za leto jezikov. Ali
smo v Evropi res že tako da-
leč, da moramo, podobno
kot ogroženim bitjem, tudi
jezikom nameniti posebno
leto?*

No, jaz v svojem življenju še
nikdar nisem bila pesimistična in
zato tudi tega ne bi videla tako.
Mislim, da razširitev Evropske
unije, ki je pred nami, jasno
kaže, da je v evropski politiki na
področju jezikov bilo premalo
storjenega. Evropska politika je
v glavnem bila gospodarska po-
litika in le malenkostno izo-
braževalna in kulturna politika.
Evropska unija vse do danes
nima mandata za izobraževalno
politiko. Če se pa hoče EU razši-
riti, bo neobhodno potrebno razvi-
ti tudi jezikovno politiko. Tren-
utno je pač tako, da so vsi jeziki
članice EU enakovredni. V
prihodnje to očitno ne bo tako.

V EU poznamo dva naspro-
tujoča si problema oz. tematiki.
Na eni strani je to **administra-
cija**, kjer so potrebni komuni-
kacijski jeziki, katerih uporaba
bi naj bila pragmatična, na dru-
gi strani pa so **regionalni
jeziki**, ki jih je treba ščititi in
pospeševati.

*Torej bo potreben neke vr-
ste jezikovni menedžment?*

Da, jezikovni menedžment za
najrazličnejša funkcionalnostna
območja, kjer so zahteve za po-
litiko in administracijo seveda
drugačne kot za regije in spet
drugačne za izobraževalni
kompleks.

Glede na dispariteto, ki v EU
vlada pri pravni zaščiti manjšin,
vse to zveni kot kozmetična
operacija.

Vprašati se moramo, kakšen
bo razvoj oblasti na ravni EU in
pri dostopu do ekonomije. Tu
bo vsekakor prišlo do monopo-
liziranega položaja treh jezi-
kov, to je angleščine, francošči-
ne in nemščine, ki bojo zasedli
prostor javnosti. Predvsem pa
to velja za angleščino.

A ta razkorak med oblastjo
določenih jezikov na eni strani
in med zavzemanjem za jeziko-
vno in kulturno dediščino Evro-
pe na drugi strani ni nič novega.
In tudi ni pričakovati, da ga
bo zmanjkalo.

V kolikor bojo na eni strani
nastale dominancije določenih je-
zikov, se bojo na drugi strani
pojavi protigibanja. EU ima
samo takrat možnost za svoje
ekonomsko preživetje, če se bo
prebivalstvo s tem identificiralo.

*Torej tu ne gre za jezikovno
monokulturo ali nadvlado
nekega jezika nad drugimi?*

Ne! Pač pa za različne jezikov-
ne ravni. Znale so jezikovne
ravni, kjer bojo pomembni
edinole ekonomski in oblast-
nostni vidiki in kjer o manjših
jezikih ne bo nobenega sledu.

Vzporedno pa obstajajo jezi-
kovne ravni z vidiki sožitja in
za socialni mir. Tu pa bojo
manjši jeziki in jeziki manjšin
brani svoj prostor. Tudi ta poj-
jav ni nič novega v zgodovini
Evrope.

potrebami in dejstvu današnjega
časa nima nobene zveze več.
Kajti takrat zaželeno stanje je dan-
es že zdavnaj doseženo, nem-
ščina je uradni jezik v državi in
to stanje tudi ni ogroženo. Pozna-
mo pa danes bistveno višjo stop-
njo jezikovne heterogenosti, pe-
strosti, kot smo jo imeli pred 20,
30 leti znotraj posameznih nacio-
nalnih držav Evrope.

En vzrok za to je **migracija**,
ki bo v prihodnje še naraščala.

DR. INGRID GOGOLIN

Evropska unija neobhodno potrebuje jezikovno politiko

Dejstvo, da poznamo v
Evropski uniji izobraževalno in
kulturno politiko, ki te tendence
podpirata, je posledica tega, da
se EU še ni utrdila kot skupni
identifikacijski prostor prebi-
valstva unije. Prav zategadelj,
ker spoznavamo, da se poveča-
na EU drugače ne bo dala ob-
vladati, zdaj podpirajo te ten-
dence. Povezanost tega politič-
nega telesa ne nastane sama od
sebe, zato je treba prebivalstvu
dati možnost in priložnost
identifikacije. In jezikovna po-
litika je ena od teh možnosti.

*Nova vlada v Hessnu je pred
nedavnim prav z utemeljitvi-
jo, da je treba izboljšati pouk
nemščine, ukinila pouk ma-
terinščine za otro-
ke priseljencev. Vi
ste ta ukrep obsodi-
li kot napačnega.
Zakaj?*

Če hočejo izboljšati
znanje nemščine pri-
seljenskih otrok, je
treba izboljšati pouk
nemščine, ne pa uki-
niti pouk njihove ma-
terinščine. Neizpod-
bitno je dejstvo, da
imajo otroci priseljen-
cev v Nemčiji določ-
ne težave z nemščino.
To pa ni krivda že
tako obrobne pouka
in časovno skromne
alfabetizacije v njho-
vi materinščini, pač pa je vzro-
ke treba iskati drugod. Vzroki
za to so nezadosten pouk nem-
ščine in nezadostno upoštevan-
je večjezičnosti otrok v osta-
lem pouku.

*Ali iz tega ne vpije strah za
zgodovinsko jezikovno po-
dobo Nemčije?*

Nedvomno obstajajo gibanja, ki
imajo ta strah. Pri tem pa do-
ločeno vlogo igra prav ideo-
loški vidik, kakor naj bo neka
nacija organizirana. Na začetku
ustanavljanja nacionalne države
na prelomnici 18./19. stoletja je
ta organizacijska oblika bila
funkcionalna. To je čas splošne
alfabetizacije prebivalstva v ne-
kem določenem jeziku, pri čem-
er je pragmatičnost nareko-
vala etabliranje šolskega siste-
ma v enem jeziku.

Medtem pa je ta miselnost
postala ideološki konstrukt, ki s

Drugi razlog pa je **tehnični
razvoj**, kjer brez znanja jezikov
ne gre. Ta dva razvoja pa sta ra-
dikalno drugačna od časa, ko so
nastala jezikovna kulturna pre-
pričanja, ki še danes določajo
politiko in naše mišljenje.

Nam ne grozi nevarnost, da
bi izgubili »linguae francae«, to
je uradne jezike posameznih
držav. Pač pa grozi nevarnost,
da ne bomo dohajali dejanske
jezikovne prakse v posameznih
državah. Ogrožene niso »linguae
francae«, pač pa drugi jeziki,
ki so potisnjeni ob rob družbe,
marginalizirani.

Kako naj država ukrepa?

Nekaj je ekonomska strategija.
Če pomislimo samo na jezikov-

jejo, druge pa ne.

Tudi jaz ne bi razlikovala
med avtohtonimi in alohtonimi
manjšinami, ker imajo oboje
pravico, da gojijo svoj jezik.
Razlikovati zgojv v tem, da so
pripadniki ene manjšine držav-
ljani, drugi pa ne, je tako iz mo-
ralno-etičnega kot tudi jezikov-
no-teoretičnega stališča ne-
vzdržno. Ljudje, ki hočejo aktiv-
no gojiti svoj jezik, in to ne gle-
de na to, v kateri pravni državi

živijo, bi morali imeti pravico
alfabetizacije v svojem jeziku.

To ni tako grozna zahteva do
javnosti, ker si manjšine svojo
javnost končno same ustvarijo.
Tu gre za osnovno pravico do-
stopa do opismenjenosti v last-
nem jeziku.

*Vi trdite, da danes enojezič-
no čiste družbe ni več, am-
pak da je družba že večjezič-
na. Kje je meja med eno- in
večjezičnostjo družbe?*

Izhodišče je jezikovna večplast-
nost. Enojezičnost in večjezič-
nost sta dva vzporedna pojavi,
ki se med seboj pokrivata in ju za-
sledimo v istem prostoru. V zgo-
dovini tako imenovane čiste eno-
jezične družbe nikoli ni bilo, to je

le ideološki konstrukt. Življenjska praksa ljudi
je vedno bila večjezična,
seveda v različnih od-
tenkih. Poznamo ljudi,
ki živijo v različnih obli-
kah, in načičah enega in
istega jezika, kar je tudi
določena oblika večje-
zičnosti. Potem pa po-
znamo ljudi, ki istočasno
in sočasno živijo v
več jezikih. To pred-
vsem velja za priseljene
manjšine.

V sodobni družbi pa
se vsak človek sooča z
bolj ali manj močno
večjezičnostjo. Gra-
dualna razlika je po
mojem le ta, ali je večjezičnost
za nekoga življensko važna ali
pa ne. Kot Nemec si lahko v
Nemčiji življenje zlahka orga-
niziram popolnoma enojezično,
to je nemško. Kot Lužiški Srb
ali pa kot migrant pa si življen-
ja tako ne morem organizirati.
Za svoje preživetje potrebujem
poleg nemščine še drug jezik.

*Angleščina danes vse bolj
prodira tudi v vzgojne usta-
nove kot so to vrtci ali pa os-
novne šole. Ali je to res naj-
boljša pot, ali pa ne bi bilo
bolje, če bi se otroci v tej sta-
rosti učili jezike sosedov?*

Brez angleščine danes ne gre
več. Je pa dejstvo, da je pomen
angleščine krepko pretiran.
Angleščina namreč ni primeren
jezik za zgodnje priučenje jezi-
kov. Izbira jezikov v zgodnji
mladosti naj bi se orientirala po
kriteriju življenjske praktično-

sti. Otroci se namreč bistveno
laže naučijo jezika, ki ga lahko
govorijo z ljudmi v okolju, ne
pa le pri pouku. Drug razlog je,
da za učenje jezikov ni dobro,
če se na začetku odločimo za
preenostavne jezike. Ovire, ki
jih je treba na začetku jezikov-
nega pouka premagati, se po-
zneje obrestujejo v boljšem uč-
nem uspehu in s tem, da pozne-
je laže osvajamo nove, dodatne
jezike. Ta metoda namreč krepi
zavest o lastnem jeziku in odpi-
ra vrata do drugih jezikov. Prav
zategadelj je angleščina slaba
izbira in je potrata učnega časa,
če že otroke v vrtcih, osnovnih
šolah in nižjih stopnjah gimnazi-
je z njo obremenjujemo. Dosti
boljša je izbira drugih jezikov.
Jaz sem za pouk angleščine,
sem pa proti temu, da je an-
gleščina prisotna v celotni izo-
braževalni in vzgojni biografiji
otroka.

*Pravite, da danes ni več čisto
enojezične družbe. Na Koro-
škem je v zgodovini očitno ni-
koli ni bilo, kar se odraža v
obeh deželnih jezikih, ki sta
polna medsebojnih izposo-
jenk. Zaradi tega pa nista iz-
gubila svojega značaja. Iz
nemškonacionalno-političnih
razlogov so na Koroškem
začeli slovenščino cepiti na
dva jezika, slovenščino in
tako imenovano »vindišar-
ščino«, to je jezikovna meša-
nica, ki naj bi jo govorili drža-
vi zvesti in nemštvu prijazni
Slovenci. Ali je ta pojav poli-
tične zlorabe in instrumenta-
liziranja jezikov znan in opa-
zen tudi drugod po Evropi?*

To tradicijo najdemo v mnogih
krajih Evrope in po svetu. Ideal-
na konstrukcija jezika, ki je živ-
ljenje nikjer ne pozna, služi v
ideološke namene. S tem je mož-
no ljudi ponižati ali pa povišati,
jim pripisati ugled in vpliv. Kon-
strukt jezikovne čistoče igra od
srede 18. stoletja naprej po-
membno vlogo v Evropi. Takrat
so filozofi izvor človeka hoteli
dokazati na osnovi nekega praje-
zika. V tem času nastajajo kon-
strukti čistih jezikov. V drugi
polovici 19. stoletja se pojavi do-
polnilni konstrukt, ki pravi, da
dvojezični ljudje pravzaprav no-
benega jezika ne obvladajo v za-
dostni meri. Iz tega sledi politič-
no razvrednotenje teh ljudi. Dvo-
jezični ljudje so nevarni.

*Zakaj pa to velja samo za en
jezik, za en del prebivalstva,
ko pa je znano, da tudi dru-
gi jezik ni čist?*

Prav to je dokaz za to, da imamo
opravka z ideološkim konstruk-
tom, ker na pogovorni ravni tako
imenovanega »čistega jezika«
enostavno ni. Vključevanje dru-
gojezičnih elementov v lasten je-
zik je nekaj povsem normalnega.
Samo v primeru, ko jezik odmi-
ra, tega pojava ni. Sicer pa je
prevzemanje elementov iz dru-
gih, okolišnih jezikov dokaz
normalnega jezikovnega razvo-
ja. To velja za vse jezike. In jezi-
ki, ki imajo medsebojen stik, se
razvijajo dosti bolj intenzivno.
To so lingvistična dejstva.

Dalje na 4. strani

Dr. Ingrid Gogolin

Miro Kernjak in Maksi Sima odkrivata ploščo

POKLON PAVLU KERNJAKU

Spominska tabla na rojstni hiši pri Mežnarju

Minuli petek, 12. januarja zvečer, je Šentilj doživel pomembno kulturno gesto: pri Mežnarju, na rojstni hiši Pavla Kernjaka, trubadurja koroških Slovencev, so namreč odkrili ploščo njemu v spomin. Zgodovina te plošče je tudi zgodovina obnove Mežnarjeve hiše in odraz odprtosti ter spoštljivega odnosa do kulturnih korenin kraja, kakor je v svojem govoru dejal poslovodja SPZ Janko Malle.

Zdajšnji gospodar Gernot Zimmermann, ki je tudi daljni

sorodnik P. Kernjaka, se je namreč odločil, da bo hišo popravil in v njej namestil masažni salon. Rade volje je ustregel predlogu predsednika šentiljskih cerkvenih pevcev Maksija Sime, da bi na hiši pritrdili spominsko ploščo. Svečanost odkritja spominske plošče so oklepali zbor šentiljskih cerkvenih pevcev, ki ga vodi Rudi Gröblacher, duo Albert in Pavle ter MGV St. Egyden. Za blagoslov od zgoraj pa je prosil župnik Petričič.

Pavle Kernjak ima zdaj v domači občini tudi spominsko tablo. Drug viden spomin nanj je ulica na Vrbi oz. na Žopračah, ki je poimenovana po njem.

franc

NADALJEVANJE S 3. STRANI

Evropska unija ...

Da pa prevzemanje drugojezičnih elementov v določenih okoliščinah služi kot sredstvo preziranja in sramotjenja, pa ima ideološke osnove in pove-zave. Vsak čas jih je možno uporabiti proti politično neprijetnim osebam. Ta mehanizem je znan po vsem svetu.

Ali bojo v teku časa nastali, nastajali novi jeziki?

Mislim, da se bojo v teku zgodovine iz jezikov, ki jih danes poznamo in govorimo, razvili novi jeziki. Predvsem to velja za angleščino in francoščino, ki sta kot kolonialna jezika daleč razširjeni po svetu. Nekega dne bo nekdo s političnim aktom določil, da bo recimo to ali drugo vejo angleščine razglasil za poseben jezik. Oklic lastnega jezika je, kot vemo, vselej izraz politične volje. **Hvala za pogovor!**

BILČOVSKA Lojzke Boštjančič ni več med nami

sramu oropali njihove domove. Čeprav je Lojzka ostala doma, je tudi občutila nasilje fašizma. Zato se ni obotavljala in se je kmalu skupno z drugimi – predvsem ženskami – kot aktivistka odločila za odpor. Podpirala je partizane, skrbela za njihovo prehrano, predvsem pa raznašala rodoljubne in svobodoljubne vesti. Vse to je delala iz notranjega prepričanja, saj ji je tako odločitev narekovala stiska naroda, ki ga je močno ljubila. A njene zveze z odporiškim gibanjem okupatorju niso ostale prikriti. Prestajala je številna zasliševanja in grožnje, vendar ni nikogar izdala. Zaradi tega je bila aretirana in zaprta v celovškem zaporu, kjer je srečala številne ženske, s katerimi je delila isto usodo. Kljub težkim dnevom trpljenja in ponižanja ni klonila in obupala. Po srečnem naključju ji niso sodili in ko je napočil čas zmage nad fašizmom, se je sicer težko bolna vrnila domov.

Takoj po osvoboditvi se je Lojzka vključila v domače društvo, med politično angažirane ljudi, posebno pa v vrste Antifašistične fronte žena, predhodnice današnje Zveze slovenskih žena, in se do konca svojega življenja razdajala in borila tudi za pravice žensk. Kot mati je skupaj z možem svoje otroke vzgojila v narodno zavedne, poštene in zavzete

člane slovenske narodne skupnosti.

Imela je plemenit značaj, ki je razodeval skromno, a odločno in zavedno Slovenko. Kot taka je bila cenjena svetovalka in v oporo, kadar je šlo za vprašanje žensk in za probleme naše narodne skupnosti, posebno tudi v domačem kraju. Zaradi tega so njene tovarišice v ZSZ bile nanjo vedno ponosne in je bila vsem za zgled.

Ob odprtem grobu se je od Lojzke Boštjančič poslovila županja občine Bilčovs Štefi Quantschning, se ji zahvalila za njen doprinos na političnem področju, a tudi za njene kritične misli, ki jih je Lojzka vedno izrazila, kadar je šlo za pravice žensk ali za narodna vprašanja. Ob odprti gomili je spregovorila tudi predsednica ZSZ Milka Kokot. Orisala je življenjsko pot pokojne odbornice in sodelavke in ob koncu dejala:

»Danes, ko se od Tebe, draga Lojzka poslavljamo, se Ti iskreno zahvaljujemo za vse, kar si kot ženska storila za nas in s tem tudi v korist naše narodne skupnosti. V svojem in v imenu Zveze slovenskih žena, Zveze slovenskih organizacij ter Slovenske prosvetne zveze možu, otrokom in ostalim svojcem izrekam iskreno sožalje. Obljubljamo, da bomo predvsem ženske, a tudi naši rojaki v Tvojem duhu delovali tudi v bodoče in Te v tem smislu ohranili v častnem ter spoštljivem spominu.«

Ob velikem številu domačinov ter žalnih gostov, ki so prišli iz Roža, z Zilje in iz Podjune, je pogrebno mašo daroval bilčovski župnik, dekan Leopold Kassl, ki je opravil tudi pogrebne obrede, cerkveni pevci so oblikovali poslovljno mašo, medtem ko se je moški zbor od Lojzke Boštjančič ob odprtem grobu poslovil s pesmima žalostinkama, zadnjo celo na Lojzki besedilo.

Številnim izrazom sožalja, ki so jih sorodniki prejeli ob smrti Lojzke Boštjančič, se kot zvesti bralki našega lista pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika. **am**

LEPENA

Umrla je Marica Blajs

*Na življenjski poti
srečal nas bo marsikdo,
a ljubil kot Ti
nas nihče ne bo.*

To je bilo uvodno besedilo na črnoobrobljenem listu, ki so ga prvo soboto in nedeljo v tem letu delili po kapelških grapah in drugih sosednjih krajih. Oznanjal je, da nas je po dolgi, težki bolezni in vendar še mnogo mnogo prezgodaj, 6. januarja, za vedno zapustila žena, mati, babica in sestra Marica Blajs.

Marica Blajs se je rodila 22. septembra 1934 v Koprivni nad Črno v družini Verdel, kjer je bilo dvanajst otrok. Po težkem otroštvu, polnem odrekkanja, je leta 1950 večina družine odšla v Avstrijo, kjer se je po nekaj skupnih tednih na Brnci in nato pri Rastočniku v Lepeni razšla. Marica je odšla najprej služiti kruh k Hrevelniku v osenci Lepene, potem pa k Auprichu na sončno stran. Tam je spoznala gospodarjevega brata Ernija in se leta 1955 z njim poročila. Mlada zakonca sta še nekaj let živela doma na kmetiji, potem pa sta se odločila, da gresta na svoje. V Kebrovi bajti sta našla svoj prvi lasten in skromen dom, kjer sta prebivala skupno s petimi otroki in si počasi, pod najtršimi pogoji zgradila svoj dom ob lepenski ljudski šoli, kamor so se leta 1967 preselili. Tam so se rodili še trije otroci. Kljub temu, da je moral mož teden za tednom hoditi na delo v gozd, večinoma h grofu in se je le ob koncu tedna vračal domov, je Marica prebrodila vse težave, ki so bile povezane z delom z otroki, na gradbišču in na majhni najeti kmetijski

zemlji. S pridnostjo in požrtvovalnostjo sta omogočila otrokom solidno izobrazbo in štirim celo maturo na slovenski gimnaziji v Celovcu. Najhujši udarec pa sta doživela, ko se jima je v gozdu smrtno ponesrečil sin Andrej.

Marica Blajs je bila žena, mati in babica kot je samo še malo takih. Z nasmehom, s skromnostjo in velikim srcem ji je uspelo, da je držala skupaj družino, da je ustvarila dom, kamor so se vsi radi vračali. Otroški živ žav je nikoli ni motil in po hudi operaciji februarja lani, ko ji je zahrbtna bolezen že zadala neozdravljive rane, se je toliko opomogla, da je doživela še prvo rojstvo v družini najmlajše hčerke in tako postala s komaj 66 leti trinajstič babica. Bila je mati, ki je na nevsiljiv, prijeten način, predvsem pa z zgledom posredovala življenjske vrednote in svojo narodno zavednost otrokom in tudi vnukom. In še ko jo je bolezen že priklenila na posteljo, ji je bila skrb za druge večja kakor zase.

V ponedeljek, 8. januarja, smo jo pospremili k zadnjemu počitku. Velika množica sorodnikov, znancev in prijateljev se je zbrala na pokopališču pri Devici Mariji v Trnju in pri maši, ki sta je darovala domači župnik Poldej Zunder in Janez Tratar, sooblikoval pa cerkveni pevski zbor. Narava pa je jokala z nami.

RAZSTAVA V DOMU V TINJAH

Močan utrip šmihelskih likovnikov

Šmihel že od nekdaj slovi kot kulturno zelo zagnana in delovna srenja, tam so doma dobri pevci, igralci in lutkarji. Zadnja leta pa se ta kraj prebija v zavest ljudi tudi kot kraj likovnikov, kiparjev in strugarjev – pač ljudi, ki so jim poleg vsakdanjega boja za kruh drage in mar tudi lepe strani življenja. V soboto, 13. januarja, zvečer se je v Tinjah v Domu prosvete začela razstava del Alberta in Simone Krajger ter Alberta Messnerja, ali hudomušno rečeno – razstave ene Simone, dveh Albertov in dveh Krajgerjev.

Simona Krajger, študentka v Gradcu, se v Tinjah predstavlja z motivi, ki kipijo v nebo. Barvno nežne, le tu in tam bolj glasne kompozicije so podobne razvejanemu drevesu in to hrepenenje po višavah se odraža tudi v visokofornosti pejsažev.

Pravi kontrapunkt so slike Alberta Krajgerja, Simoninega

očeta. Albert Krajger razstavlja akvarele in skulpture. V slikah se močno zgleduje po naravi, skuša jo ujeti v svoj vidno-pojmovni svet in ji pri tem vtisne svoj umetniško-izrazni pečat.

Skulpture so iz apnenca in lesa. Dočim so beli apnenčasti objekti zelo košati in razbohoteno oblikovani, saj v marsičem spominjajo na vilendorfsko Venero, so lesene figure zelo nežne. Opazovalca tu in tam obide strah, da se bo prav zdaj ta filigrana umetnina prelomila, zlomila. Iz grčastega in žilastega lesa izkopane skulpture zelo dobro har-

monizirajo z belimi figurami.

Tretji v družbi šmihelskih razstavljalcev je Albert Mesner. Pri njem opažamo sožitje naspotja. To se na eni strani odraža v pestrosti in širini izbranih motivov, na drugi strani pa v redukciji pri prenosu na platno. Mesnerjev lok motivov sega od narave in poslopj do ženskega akta. Odslikan motiv, Messner dela samo z lopatico, zožen na samo jedro izpovedi in figuralne kompozicije, z vso težo obvlada razpoložljivo slikovno ploskev. Slike oz. skulpture so seveda naprodaj. *franc*

Simona in Alberta, ali pa Albert in Krajgerja, skupno v Tinjah

RADIŠE

25. Radiški ples

Nekje vrste svetovni jubilej je doživel v soboto 13. januarja 2001, Radiški ples. Za glasbeni okvir je poskrbel ansambel Stopar, ki že leta redno gode na tem plesu. Stoparji so postali na Radišah že zelo domači.

Na ples so prišli Radišani in gostje iz drugih krajev in slovenskih društev, Šentpri-

moža, Sel (tokrat jih je bilo na žalost manj kot ponavadi), Celovca, Roža, in od drugod.

Radišani so si za jubilejni ples izmislili nekaj presenečenj, ki jih je občinstvo dobro sprejelo. Imeli so specialni srečolov. Vsaka srečka, ki je prinesla dobiček, je imela še dodatno možnost uspeha. Poleg »normalnih« dobitkov (npr. snežna deska), so pri drugem žrebanju bile med zadetki dragocene reči, npr. televizor, Hi-Fi naprava, letni abonma za

mesno gledališče, slike znanih koroških slikarjev in drugo.

Presenečenje je bil tudi polnočni vložek. Plesalke in plesalci iz šole »Mojce Horvat« so predstavili nekaj zanimivih plesov. Ko so se neverjetno gibljive plesalke s svojimi partnerji vrtele po plesišču, je marsikateri Radišan pozabil zapreti usta.

Na lanskem Radiškem plesu je bilo nekoliko več ljudi. Ponudba prireditve je bila ta dan zelo velika. Mogoče bi bilo dobro, če bi se društva med seboj dogovarjala o terminih in tako imela na svojih prireditvah morda le nekaj več gostov.

Ko so proti jutru Stoparji postali utrujeni, so jim priskočili na pomoč Radiški muzikantje, ki so tudi že znani po vsej južni Koroški. Radiški ples se je končal v zgodnjih jutranjih urah. Nekateri fantje niti niso našli poti domov; zajtrkovali so po drugih vaseh.

Vidimo se drugo leto na 26. Radiškem plesu, prej pa na Gimnazijskem plesu, ki bo 9. 2. 2001 v Domu sindikatov v Celovcu. *Tomaž Ogris ml.*

Mladi so tudi tokrat razgibali ples

Gaudeamus v Šentpetru

Šestnajst maturantk in maturantov (13 plus 3) Višje gospodarske šole v Šentpetru pri Šentjakobu je pretekli petek v občinskem kulturnem domu pripravilo odlično obiskan in organiziran maturantski ples. To je osma generacija te petletne šole, ki bo z zaključnimi izpiti letošnjih maturantov poslala v poklic in življenje že 151 usposobljenih absolventov.

Mag. Štefan Schellander, ravnatelj šole, je predstavil vse maturante in jim podaril rdeče nageljne. Res lepa gesta, ki izpričuje prijetno vzdušje na tej šoli.

Uvodni ples je bil posvečen staršem

V dvorani je bilo videti med obiskovalci tudi precej častnih gostov. Slovenski generalni konzulat v Celovcu je zastopal

Jure Žmauc, deželni šolski svet dr. Teodor Domej, KKZ bivši ravnatelj dr. Janko Zerzer, SGZ predsednik Dr. Matevž Grilc in

ETNOLOGIJA

Stare zgodbe, napisane na nov način

Trst in njegovo podeželsko, slovenskim prebivalstvom poseljeno zaledje, omogočata vedno nove pristope k raziskovanju njune nekdanje gospodarske soodvisnosti. Prav tako so ti kraji zanimivi za vse, ki raziskujejo načine življenja žensk v preteklosti. Z različnimi načini oskrbe tega pristaniškega mesta s prehrabeni in drugimi proizvodi so se namreč ukvarjale tudi ženske, ki so na ta način prispevale k preživetju družine ali lastni gospodarski neodvisnosti.

Številnim knjigam, prispevkom in razstavnim katalogom o različnih poklicnih skupinah in načinih družinskega življenja ter sorodstva v vaseh, ki so bile do druge svetovne vojne gospodarsko odvisne od Trsta, se je tik pred iztekom leta pridružila še knjižica z naslovom »Potepanja po poteh Šavrinke Marije«, ki je sta jo napisali mladi etnologinji Špela Ledinek in Nataša Rogelja in je izšla v Knjižnici glasnika Slovenskega etnološkega društva v Ljubljani.

Kljub temu, da je bilo v zadnjih dveh desetletjih o tej temi kar precej napisanega, saj so izšli kar trije deli spominov Šavrinke Marije Franca iz Gračišča z naslovom »Šavrinke zgodbe« in roman »Šavrinke«, ki ga je pisatelj Marjan Tomšič napisal prav na temelju njenih pripovedi, sta se mladi avtorici teme lotili na nov in svež način. Z avtorico spominov sta se o njenem življenju in delu ne le pogovarjali, tudi sami sta se po njenih napotkih peš odpravili po poti, ki jo je Marija Franca prvič prehodila že leta 1921 kot štirinajstletna deklica. Na tej poti – od Gračišča do vasi v okolici Buzeta in nazaj do Trsta – na katero sta se odpravili z izčrpnim znanjem, je nastal zanimiv foto-strip, sestavljen iz njenih fotografij ter odlomkov iz intervjuja in njunega lastnega dnevnika. V foto-stripu se današnji utrip krajev s pomočjo spominov glavne junakinje preplete z ne tako oddaljeno preteklostjo.

Ženske, ki so pot do Trsta in nazaj lahko premagale v enem samem dnevu, so Trst

oskrbovale z bolj pokvarljivimi prehrabeni proizvodi, domovi »Šavrinke« – sprva je to oznaka za prebivalke Šavrinje, kasneje za poklicno skupino jajčaric – pa so bili od Trsta toliko oddaljeni, da so se ukvarjale s preprodajo. V vaseh osrednje Istre so pobirale jajca, jih prodajale v Trstu, v zameno pa so ljudem prinašale stvari iz mestnih trgovin: petrolej, milo, gumbe, sukanec, igle, riž, sladkor ... Jajca so do Trsta, kamor so pešačile okoli pet ur, enkrat tedensko nosile v jerbasih ali pa so jih tvorile z oslom. Kljub temu, da so vse ženske s tega območja, tako jajčarice, mlekarice, krušarice kot gospodinjske pomočnice in perice, s svojim načinom življenja rušile tradicionalno pasivno vlogo ženske, ki skrbi za domače ognjišče in tam tudi ostaja, pa so bile zaradi deleža, ki so ga prispevale k preživetju družine, cenjene.

Špela Ledinek in Nataša Rogelja bralcem ne ponudita le opisa trgovske poti in življenjske zgodbe Marije Franca, temveč tudi razmišljanje o pomenu zapisovanja slednjih, ki je naraslo z novimi kvalitativnimi pristopi v raziskovanju v osemdesetih letih. Raziskovalci naj bi s pomočjo biografske metode prepoznali medsebojne interakcije med posebnimi in enkratnimi izkušnjami posameznika in širšim gospodarskim, družbenim in političnim kontekstom.

Na način življenja in preživetja ljudi v zaledju Trsta v prvi polovici 20. stoletja niso vplivale samo posledice političnih odločitev – zamenjali so namreč kar nekaj držav in upravnih enot – temveč tudi dejstvo, da se zaradi nerodovitne zemlje v teh krajih ni dalo preživeti samo s kmetijstvom. Zaradi egalitarnega sistema dedovanja, po katerem ne deduje le najstarejši sin, temveč vsi enako, so se dediči delitvi že tako majhne posesti izognili s skupnim bivanjem, dodatni zaslužek pa so si iskali v Trstu. Kot sta ugotovili že Martine Segalen za Francijo in Mojca Ravnik za nekatere dele Istre, ta sistem dedovanja pospešuje mobilnost v regiji in s tem gospodarsko sodelovanje med mestom in njegovim zaledjem. Prav tako je skupno bivanje več družin omogočalo takšno delitev dela, da so ženske lahko odhajale od doma tudi za več dni, saj so se prav zaradi pogojev preživetja, med svakinjami razvila močna zavezništva. *Irena Destovnik*

poslovodja mag. Jože Picej, družabnosti pa so se udeležili tudi ravnatelj slovenskih in dvojezičnih srednjih šol, prof. Jože Wakounig, mag. Maja Amrusch-Hoja, mag. Herman Kelich, in seveda direktor Mohorjeve dr. Anton Koren. Manjkal pa tudi ni predsednik NSKS Bernard Sadovnik. Vse te in še druge častne goste so pozdravi-

li maturanti. Predvsem pa je veljal prisrčen pozdrav njihovim staršem in vsem učiteljem in vzgojiteljem, ki jih vodijo do zrelostnega izpita.

Ples z mnogimi vložki je potekal v res prijetnem vzdušju. Naj bodo šentpeterski maturantje tako uspešni tudi pri maturi!

J. R.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 18. 1.

CELOVEC, Dvoj. trg. akademija
8.00–13.00 Dan oprtih vrat. Ob 10.
uri predstavitev projektov v avli
DUNAJ, Diether, Konzert-
haus, Lothringerstr. 20 – KSSŠD
20.00 Predpremiera gled. predstave
»Hias oder der Zorn des Achil«,
režija: Nika Sommeregger

PETEK, 19. 1.

DUNAJ, kavarna Metternich
18.00 125. Dunajski krožek »Trije ted-
niki ali skupno glasilo?«; pre-
dava: Hanzi Tomažič
GLOBASNICA, gostišče Juenna –
Društvo koroških slovenskih
pravnikov, SPD Srce, SKD
Globasnica
19.00 Predavanje »Odločitev ustav-
nega sodišča o priznanju
slovenščine kot uradnega jezika
v Dobrli vasi in posledice za dru-
ge občine dvojezičnega ozem-
lja«. Referent: mag. Rudi Vouk
GRADEC, Forum Stadtpark –
KSSŠG in KUD Mreža
20.00 Otvoritev projekta GmeetsM.
Kich:off:event. Nastopajo:
Helmut Schäfer, Bernhard
Loibner, Karl Jenšac, Hörb, DJ
Shocker in DJ Blaž
DUNAJ, Diether, Konzert-
haus, Lothringerstr. 20 – KSSŠD
20.00 Predpremiera gled. predstave
»Hias oder der Zorn des Achil«,
režija: Nika Sommeregger

SOBOTA, 20. 1.

ŠENTJANŽ, k & k – SPD Šentjanž
19.30 Predvajanje diapozitivov iz
potovanja po Libiji (v nemščini).
Predava Hanzi Weiss
DUNAJ, Diether, Konzert-
haus, Lothringerstr. 20 – KSSŠD
20.00 Premiera gled. predstave »Hias
oder der Zorn des Achil«,
režija: Nika Sommeregger

NEDELJA, 21. 1.

SVEČE, pri Adamu – SNI Urban
Jarnik
11.00 Dan domačih klobas iz Koroške,
Gorenjske, Primorske in
Goriških brd
ŠENTJANŽ, k & k – SPD
Šentjanž
19.30 Predvajanje diapozitivov iz
potovanja po Libiji (v sloven-
ščini). Predava Hanzi Weiss

PONEDELJEK, 22. 1.

ŠMIHEL, farna dvorana – KKZ
8.15 Tri zgodbe o zajcu. Lutkovna
predstava; gostuje Lutkovno
gledališče Maribor; nadaljnje
predstave ob 9.30 in 10.45 uri.

TOREK, 23. 1.

DOBRLA VAS, Kulturni dom – KKZ
9.00 Tri zgodbe o zajcu. Lutkovna
predstava; gostuje Lutkovno
gledališče Maribor; druga pred-
stava ob 10.00 uri.
CELOVEC, Tischlerjeva dvorana
Slomškovega doma – KKZ, NSKS
19.00 Podelitev Tischlerjeve nagrade.

SREDA, 24. 1.

CELOVEC, Klagenfurter Ensemble
– KKZ
8.15 Tri zgodbe o zajcu. Lutkovna
predstava; gostuje Lutkovno
gledališče Maribor; druga pred-
stava ob 9.30 uri.

ČETRTEK, 25. 1.

ŠENTJAKOB, farna dvorana – KKZ
8.15 Tri zgodbe o zajcu. Lutkovna
predstava; gostuje Lutkovno
gledališče Maribor; nadaljnje
predstave ob 9.30 in 10.45 uri.
DUNAJ, Diether, Konzert-
haus, Lothringerstr. 20 – KSSŠD
20.00 Gled. predstava »Hias oder der
Zorn des Achil«, režija: Nika
Sommeregger

ŠENTJAKOB, Regionalni center
– Regionalni center
19.30 Petje za pečjo

PETEK, 26. 1.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k
20.00 Gledališka predstava »Lidija ali
zakaj si streljala«. Gostuje
mlad. gled. skupina SPD Radiše

SOBOTA, 27. 1.

ŠENTPRIMOŽ, farna cerkev –
Fara Šentprimož. SPD Danica,
Dvojezični zbor, KKZ
18.30 Izvedba maše Edija Oražeta.
Izvajajo: razširjeni Dvojezični
zbor in Šmihelski kvintet
PLIBERK, kulturni dom – SPD
Edinost in SPZ
19.30 Pevski koncert »Od Korotana do
Jadrana«. Sodelujejo: MoPZ
Zarja, MoPZ Vres, MoPZ Franc
Zgonik, MoPZ Tabor, MoPZ
Foltej Hartmann
DUNAJ, Diether, Konzert-
haus, Lothringerstr. 20 – KSSŠD
20.00 Gled. predstava »Hias oder der
Zorn des Achil«, režija: Nika
Sommeregger
PLEŠERKA, pri Svetiju (GH
Allesch) – SPD Zvezda
20.00 Hodiški ples. Igra ansambel
Šibovniki iz Slovenije

Letošnji *Slovenski kulturni praznik*
8. februar bosta obe kulturni zvezi na
Koroškem praznovali s svečano pri-
reditvijo 6. februarja 2001, ob 19.
uri v dvorani fresk v bivšem Vetrin-
skem samostanu (sedaj gimnazija).

Kulturni spored bodo oblikovali
koroški umetniki, slavnostni govornik
pa bo dr. Teodor Domej.

Slovensko planinsko društvo
Celovec razpisuje natečaj
za amaterske fotografije

PLANINE V SLIKI

Kakor vsako leto, tudi letos vabimo
vse planince – fotografije k sodelova-
nju. Slike s planinskimi motivi naj bi
imele velikost 30 x 40 cm. Vsak ude-
leženec lahko odda 3 slike. Vsaki sli-
ki je treba dati geslo, pošljite pa jih do
30. januarja 2001 na naslov: *Sloven-
sko planinsko društvo, Tarviser
Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt.*

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO
CELOVEC

vabi na podelitev nagrad natečaja
»Planine v sliki«
v četrtek, 1. februarja 2001, ob 19. uri
v k & k centru v Šentjanžu v Rožu

Po podelitvi bo predaval vrhunski alpi-
nist Davo Karničar, ki je do danes edini
in prvi, ki je smučal z najvišje gore sveta
– Mount Everesta.

Prisrčno vabljeno!

Krščanska kulturna zveza
vabi na koncert ob 100-letnici smrti
Guiseppa Verdija

»MESSA DA REQUIEM«

v nedeljo, 28. 1. 2001, ob 19.30
v Cankarjev dom v Ljubljano
■ Orkester Slovenske filharmonije,
Slovenski komorni zbor, Zbor
Consortium musicum, dirigent
Mirko Cuderman
■ Vlatka Oršanic, sopran, Franciska
Gottwald, mezzosopran, Domenico
Gheghi, tenor, Marko Fink, bass
Cena vstopnice in prevoz: ATS 450,–
Vstopnice lahko naročite pri KKZ:
tel.: 0463/516243

*Pri Jeseniku v Lipi pri Rožeku bodo
prihodnji petek obhajali 69. rojstni
dan gospodarja Blaža Sturma. Števil-
nim čestitkam in najboljšim željam
domačih se pridružuje kulturno dru-
štvo »Peter Markovič« iz Rožeka, ki s
svojimi člani slavljencu kliče na še
mnogo zdrava in blagoslovljena leta!*

SLOVENSKI
VESTNIK

čestita

PRAZNUJEJO! Erich Steiner iz Srej pri
Šentjakobu – rojstni dan; duhovnik Dušan
Česen iz Šentpetra pri Šentjakobu – 80. roj-
stni dan; Neži Olip - Vrtnikova iz Sel – roj-
stni dan; Tomi Mak in Pavel Mak s Kota v
Selah – rojstni dan; Ernesti Pitschek iz Hol-
bič – rojstni dan in god; Pavla Smrečnik iz
Male vasi – 70. rojstni dan; Štefka Kap iz
Dvora – 40. rojstni dan; Anton Petek iz Za-
gorij – rojstni dan; Anton Pesjak iz Malčap
– rojstni dan; Nevenka Sommeregger iz
Kamna v Podjuni – rojstni dan; Anton Golt-
nik z Žamanj – rojstni dan; Nadja Notsch s
Čemernice pri Šentjakobu – 40. rojstni dan;
Mici Martinjak iz Gorinčič – osebni praz-
nik; Rezi Arneitz iz Svaten – 70. rojstni
dan; Mici Kastrun iz Železne Kaple – roj-
stni dan; Marija Tarmann iz Podgorij pri
Ločah – 50. rojstni dan; Krista Malle iz Že-
lezne kaple – 30. rojstni dan; Franc Katt-
nig iz Rožeka – rojstni dan; Franc Markitz iz
Male vasi – rojstni dan; Marija Miklau iz
Štebna – rojstni dan; Neža Lubas iz Vogrč –
rojstni dan; Alojzija Müller iz Vogrč – roj-
stni dan; Neža Pečnik iz Štebna – rojstni
dan; Doroteja Domej iz Rinkol – rojstni
dan; Pavla Aufrich iz Globasnice – rojstni
dan; Vera Amenitsch iz Žalca – 75. rojstni
dan; mag. Lidija Vouk-Grile iz Dobrle vasi
– rojstni dan; Anemarie Roblek s Šajde –
rojstni dan; Pavel Grile iz Velikoveca – roj-
stni dan; Zala Sadošek iz Lobnika – rojstni
dan; Werner Brumnik z Obirskega – roj-
stni dan;

Slovenski vestnik čestita!

Za posredovanje imen slavljenc in
slavljencev se zahvaljujemo predvsem
slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim
poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev
za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA
Sonja Wakounig (-50)
E-mail: sonja.wakounig@slo.at
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKO ODDAJE – teletext 299

ČE 18. 1. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 19. 1. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 20. 1. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi ...

NE 21. 1. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška /
Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 22. 1. ■ 18.10 Kratki stik

TO 23. 1. ■ 18.10 Otroški spored

SR 24. 1. ■ 18.10 Glasbena mavrica
21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 21. 1. ■ 13.30 ORF 2 • Zapleti s šolsko
komisijo: vodja Oddelka za manjšinsko
šolstvo ni bil imenovan za člana • XXII.
Tischlerjeva nagrada etnologinji dr. Mari-
ji Makarovič za izredne zasluge na narod-
nopolitičnem, kulturnem in znanstvenem
področju • Velika retrospektivna razstava
Valentina Omana v Mednarodnem grafič-
nem centru v Ljubljani prikazuje dela
preteklih treh desetletij • »Ko Šentpeter
pleše ...« - Maturantski ples, ne le za
maturante izživ posebnost vrste • Odbojka:
Dobljeni z velikimi koraki v play-off.

PO 22. 1. ■ 3.15 ORF 2, 16.00 TV SLO1 (Pon.)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00
Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korota-
nov zimzelen 15.00 Kratak stik 16.30
KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov
mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrkla

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Do-
mača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30
Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane
15.00 Zborovska 15.30 Čestitamo in
pozdravljamo 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 19. 1. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00
Kultura 18.00 Otroški kotichek 18.45
Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00
BBC News 20.06 Music for the masses
23.00 The rest of the day 24.00 Tamera
(pon.) 01.00 Soundtrack tedna

SO 20. 1. ■ 10.00 Forum 11.00 BBC News
11.06 Glasba 11.30 Campus 12.00
Poročila 12.07 Divan 13.00 Svet je vas
18.00 Crescendo 18.45 Poročila 19.00 v
pogovoru Dušan Polajnar 20.00 BBC
News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NE 21. 1. ■ 10.00 Evropa v enem tednu
10.30 Glasba 11.00 Literarna kavarna Kaj-
etan Kovič 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30
Glas ob gore in iz dole 18.00 Topel veter v
koroški eter 18.45 Poročila 19.00 Club Kara-
te 20.00 BBC News 20.06 Sunday Loops
22.00 For those about to rock 24.00 Glasba

PO 22. 1. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.06 Kalejdoskop 12.00 Poročila
12.07 Divan 13.00 Druga glasba 18.00
Otroški kotichek 18.45 Poročila 19.00 Digi-
talizacija ljudske zavesti 20.00 BBC News
20.06 Take the Jazz Train 22.00 Svet je
vas (pon.) 23.00 Glasba 24.00 Forum

TO 23. 1. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.06 Kalejdoskop 12.00 Poročila
12.07 Divan 13.00 V pogovoru 18.00
Otroški kotichek 18.45 Poročila 19.00 Kak-
koi 20.00 BBC News 20.06 Noche Latina
21.00 Glasba 21.30 Planet music 22.00 Li-
terarna kavarna 23.00 Vešča 24.00 Glasba

SR 24.01. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.15 Voz latina 12.00 Poročila
12.07 Divan 13.00 Po koroškem 18.00
Otroški kotichek 18.45 Poročila 19.00 Me-
diterraneo 20.00 BBC News 20.06 Ruff
Radio 22.00 Mad Force Hip Hop 24.00
Stimmen von Berg u. Tal 1.00 Glasba

ČE 25.01. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC
News 11.06 Glasba 12.00 Poročila 12.07
Divan 13.00 Ta mera 18.00 Otroški kotiček
18.45 Poročila 19.00 Yesterday &
Today 20.00 BBC News 20.06 Freak Show
21.00 Glasba 22.00 Club Karate 23.00 Di-
gitalizacija ljudske zavesti

POGREB JANKA TOLMAJERJA

Bil je velik sin svojega naroda.

V sredo, 10. januarja, je na radiškem pokopališču bil pogreb Janka Tolmajerja. Velika množica pogrebcev se je poslovila od njega, ki je dolga leta štel med najvidnejše narodno-politične delavce in garače med koroškimi Slovenci. Bil je tudi starosta slovenskih pregnancev,

društvo in s tem doprinašal k temu, da se je slovenščina na Radišah ohranila. Bil je priljubljen in priznan ljudski govornik ter spoštovan in ugleden odbornik takratnih političnih in gospodarskih organizacij koroških Slovencev, med drugim Slovenske prosvetne zveze in

Mnogi so se poslovili od pokojnega Podršnikovega očeta.

ki so morali aprila leta 1942 prisilno zapustiti dom in domovino.

Radiški župnik Jože Marketz je pri maši zadušnici o pokojnem dejal, da je bil odličen sin svojega naroda, ki svoje zgodovine ne šteje po herojih in zmagah, ampak po osebnostih, ki so kot samouki kulturniki in politiki zanj delali ter veliko žrtvovali. Njegovo življensko vodilo sta bila globoka vera v Boga in neomajna ljubezen do slovenske materinščine.

Janko Tolmajer je v prvih bridkih letih po plebiscitu na Radišah vodil nedeljsko šolo in krajevno Katoliško kulturno

političnega društva. V imenu domačega društva SPD »Radiše« in Slovenske prosvetne zveze se je od pokojnega poslovil Nuži Wieser. Pokojnega je označil kot vidca, čigar nasvet je bil dragocen.

Janko Zerzer se je od pokojnega poslovil v imenu Krščanske kulturne zveze. Dejal je, da je rajni bil odbornik vseh važnih in merodajnih slovensko-koroških organizacij in združenj, vse to brez višje izobrazbe. To mu je onemogočil takratni avstrijski izobraževalni sistem, ki je bil krivičen do narodnih manjšin. Janko Tolmajer si je znanje prisvojil kot sa-

Zahvala

Ob prehodu našega dragega očeta Janka Tolmajerja v večno svetlobo in neminljivo srečo, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so našemu očetu stali ob strani v težki bolezni in mu lajšali trpljenje in stiske. Hvala in Bog lonaj! Prav prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so nas te

mouk in bil sovrstnik osebnosti kot so to bili Vinko Poljanec, Mirko Kumer-Črčej, Niko Kriegl, Janko Ogris in drugi. Dolgo je bil odbornik NSKS in KKZ, bil je odgovorni urednik Našega tednika. Za to delo je bil tudi odlikovan.

Nedvomno najhujša zarezava življenju Janka Tolmajerja pa je bilo pregnanstvo aprila 1942. Tistega dne se je vračal s fronte na dopust in je na poti domov v taborišču za pregnane koroške Slovence opazil tudi ženo Marijo s hčerko.

V imenu Zveze slovenskih izseljencev se je od njega, najstarejšega člana zveze, poslovil predsednik Jože Partl. Ker je vselej bil in delal v osrednjih vrstah naše narodne skupnosti, je bilo jasno, da so nacisti pregnali Podršnikovo družino. Sprava je bila v Hagenbüchachu, nato pa v Frauenauchachu.

Pod vodstvom Nužija Lampichlerja so pri slovesu pri mrliški veži, v cerkvi in ob odprtem grobu peli domači pevci.

Svojcem pokojnega Janka Tolmajerja izrekamo naše sožalje. Ohranili ga bomo v častnem spominu.

Franc Wakounig

PLIBERK

Slovo od bivšega župana Franca Mikuscha

12. decembra 2000 smo se na pliberškem pokopališču za vedno poslovili od znanega in spoštovanega župana Franca Mikuscha, starega 72 let.

Kot navaden delavec je že v mladosti občutil trdo življenje in krivice, začel se je zavzemati za pravice malega človeka in vstopil v socialdemokratsko stranko. Da bi svojo sposobnost in pomoč znal bolje izvajati, je opravil na Dunaju tudi akademijo za socialne zadeve delavskega gibanja. S izredno prizadevnostjo, pridnostjo, vztrajnostjo in poslušnostjo za delovnega človeka je postal zastopnik delavcev v podjetju in nato še sekretar sindikata delavcev velikovškega okraja ter se razdajal za pravice malih ljudi. Leta 1979 je bil s pomočjo EL izvoljen za župana pliberške občine in opravljal to funkcijo deset let.

Pokojni Mikusch je bil slovenskega rodu in se te pripadnosti ni sramoval. Z vsakim je govoril po želji, slovensko ali nemško. Razdajal se je za zatiranje in se tega načela držal vse svoje življenje. Večkrat pa ga je vezala strankarska disciplina in tudi v njenih vrstah so mu delali krivice,

posebno tedaj, ko je moral na povelje od zgoraj v drugi periodi svojega županstva iti v koalicio z ÖVP.

Ko se je resnični demokrat in kot župan občine nekoč udeležil spominske slovesnosti padlim za svobodo na Komlju, je bil s strani tistih, ki danes vodijo občino, na seji občinskega sveta napaden,

češ, na partizansko prireditve si šel, na prireditve padlim za »domovino« Hitlerjevih vojakov pa ne. Polena so letela z vseh strani.

Tudi z naše strani so bila pričakovanja večja in morda šele danes razumemo njegovo težko pot v okovih stranke ter med nestrpnosti v ljudski in svobodnjaški stranki.

Ko je pred leti šel v pokoj, se je spet sprostil in bil do konca socialen in pravi demokrat.

Od pokojnega so se ob grobu poslovili zastopnik sindikatov, namestnik deželnega glavarja dr. Ambrozy ter sedanji mestni župan mag. Raimund Grilc. Žalostinke je zapel pliberški pevski zbor, pogrebne obrede pa je opravil dekan mag. Ivan Olip, ki je v svojem nagovoru prikazal pokojnikovo življenjsko pot tudi v slovenščini. Pogrebu so prisostvovali tudi njegovi stanovski kolegi tu in onstran meje, požarna bramba, žandarji, vojska in še velika množica. Naj počiva v miru!

Ženi Barbari, bratu, hčerkam in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

-ikej

dni spremljali z molitvijo, vsestransko pomočjo, sočustvanjem in se udeležili pogrebne slovesnosti.

Bog lonaj vsem duhovnikom, ki so somaševali pri pogrebnem obredu, posebej se zahvaljujemo g. škofovemu vikarju prelatu dr. Stanku Čegovniku, g. vikarju dr. Slavku Snoju iz Ljubljane, našemu župniku dr. Jožetu Marketzu za tolažilne in spodbudne besede ter pogrebni obred. Hvala za molitev in prisotnost pri pogrebu vsem šolskim sestram iz Ljubljane, Trsta, Maribora, Žabnic in Koroške. Prisrčna hvala velja tudi mnogim bivšim izseljencem, znancem in prijateljem, ki so spremljali našega očeta za zadnji zemeljski poti.

Bog lonaj za tolažilne besede predsedniku Slovenskega

prosvetnega društva Radiše, Nužiju Wieserju. Hvala gospodu predsedniku Krščanske kulturne zveze dr. Janku Zerzerju, ki se je poslovil od pokojnega v imenu Krščanske kulturne zveze in Narodnega sveta koroških Slovencev, in predsedniku Zveze slovenskih izseljencev Jožetu Partlu za iskrene poslovilne besede pri odprtem grobu; hvala radiškemu cerkvenemu zboru pod vodstvom Nužija Lampichlerja, ki se je z ubranim petjem poslovil od našega dragega očeta.

Iskrena hvala vsem, ki so namesto cvetja darovali v dobre namene. Za dolgoletno zdravniško oskrbo se prav prisrčno zahvaljujemo gospodu dr. Francu Wuttiju.

Hvaležni otroci z družinami

Pismi bralcev**Dragi koroški zadružniki!**

Na prelomu v novo tisočletje starejši zadružniki zaskrbljeno gledamo v prihodnost našega zadružništva. Zaradi tega izražamo željo, da bi tudi mlaja generacija zadružnih sodelavcev in odbornikov ne pozabila prvotnih, že skoraj pozabljenih 130 let aktualnih zamisli zadružništva kot so to solidarnost, samoodgovornost in samopomoč, kar zopet pomeni zadružno pomoč ene zadruga drugi, če je to prehodno.

Zadružna zamisel je tudi nas vodila desetletja od Bistrice na Zilji preko Roža do Žvabeka v Podjuni.

Handy in computer
Ali brez teh dveh komunikacijskih sredstev danes res ne gre več?

Gotovo sta to sila važni napravi, bodisi v gospodarstvu, športu, politiki itd. Dostikrat utegnejo biti takšni pripomočki življenjsko važni (v gorah, v gozdu itd.). Da pa se večkrat pretirava, je tudi znano. V prvi vrsti je to mladina, ki išče v tem svojo zabavo.

Bila nam je garant, da je slovensko zadružništvo na Koroškem do danes preživelo in pri tem poželo tudi nekaj vidnih uspehov.

Mladim vodilnim kadrom v našem zadružništvu ter vsem sodelavkam in sodelavcem naših Posojilnic-Bank in Zadrug-marketov želimo, da bi jim bila zadružna zamisel kljub vsemu potrebnemu prilagajanju tržnim razmeram tudi vodilo v novem tisočletju oziroma stoletju.

Prepričani smo, da tako tudi nadaljnji uspehi ne bodo izostali.

Šentjakob, januarja 2001

Komercialni svetnik
Mihael Antonič,

častni predsednik Zveze-Bank

Za vsako najmanjšo malenkost se prime za handy ali pa se vsede pred computer. Koliko izdatkov to prinese, tega pa ne pomislijo. Kaj nas še čaka s strani tehnike, si moremo misliti. Ali nas bo tehnika pohodila?

Če bi človek le še ostal na tleh! Vsak pač po svoje. Ali bomo postali sužnji teh medijev, ali pa bomo znali dozirati.

Fridl Mak,
Sele-Borovnica

Tudi letos so bili reševalci križank pridni in vsi, ki so poslali rešitev gesla, so odgovorili pravilno. Geslo se je glasilo: SLOVENSKI VESTNIK VAM ŽELI VSE NAJBOLJŠE V NOvem LETU IN VESEL BOŽIČ
Dobitniki nagrad za božično križanko:

1. nagrada: večdnevno potovanje (predvidoma konec marca 2001) za eno osebo: **Marijan Writz**, Šteben 29, 9142 Globasnica
2. nagrada: izlet s Slovenskim vestnikom v začetku oktobra 2001: dipl. trg. **Andrej Millonig**, Weidmannngasse 41, 9020 Celovec
3. nagrada: kosilo ali večerja v gostišču Ogris - pri Miklavžu - za dve osebi: **Amalija Feinig**, Sveče 144, 9181 Bistrica v Rožu
- 4., 5. in 6. nagrada: dobropis za nakup knjig v knjigarni »Naša knjiga« v višini po 500 šilingov: **Karl Gril**, 9143 Šmihel 71; **Maria Ferm**, 9184 Šentjakob v Rožu 191; **Milena Reichmann**, Moščenica 4, 9072 Bilčovs
7. in 8. nagrada: po en komplet

knjižnega daru Slovenske prosvetne zveze za leto 2001: **Maks Jaš**, Pohorska 4, 2382 Mislinja, Slovenija; **Samo Wakounig**, Spodnje Vinare 44, 9123 Šentprimož

9. in 10. nagrada: po ena zgoščanka iz programa SPZ (po izbiri): **Magda Sukalič**, Rauthweg 10, 9170 Borovlje; **Urška Rudl**, Pameče 76, 2380 Slovenj Gradec, Slovenija

Vsem dobitnikom iskreno čestitamo in jim želimo obilo veselja z nagradami! Dobitki niso izplačljivi v gotovini. Nagrajenci prvih treh nagrad bodo dobili obvestilo z dobropisi, ostale nagrade pa bomo razposlali po pošti.

ALPSKO SMUČANJE

Hrovatova tik pod vrhom

Šesti slalom sezone za svetovni pokal v avstrijskem Flachau je še šestič zapovrstjo dobila Hrvatica Janica Kostelić, ki je lani tik pred poškodbjo v St. Moritzu prav tako dobila dva slaloma in ostaja v zadnjih osmih slalomih, na katerih je nastopila, neporažena. Za namerček je Kostelićevi pripadla še kombinacija, tako da ima v skupnem seštevku svetovnega pokala pred Avstrijko Renate Götschl 95 točk prednosti. Dobro so nastopile tudi slovenske smučarke, kajti Urška Hrovat je bila četrta, Špela Pretnar sedma (sedaj je že dokončno jasno, da ne bo ubranila lanske zmage v slalomskem seštevku) in Alenka Dovžan deseta.

Med najboljše se vrača tudi Sabine Egger iz Globasnice, ki je z dvema solidnima vožnjama osvojila trinajsto mesto in bo skoraj zanesljivo v avstrijski slalomski ekipi za svetovno prvenstvo v St. Antonu. Omeniti pa velja še dobra nastopa Vrhnicanke Mojce Suhadolc, ki je

bila v Hausu v smuku deveta in na superveleslalomu štirinajsta.

Svojevrsen podvig, prvi v zgodovini slalomov svetovnega pokala, pa je v Wengenu uspel avstrijski moški ekipi. Benjamin Raich, Rainer Schönfelder iz Pliberka, Mario Matt, Florian Seer in Kilian Albrecht so osvojili prvih pet mest. Najboljši

neavstrijski smučar je bil Črnjan Mitja Kunc na šestem mestu, Uroš Pavlovčič je bil štirinajsti in Drago Grubelnik petnajsti. Slovenski smučarji so imeli kar veliko smole, kajti Jure Košir in Rene Mlekuž sta odstopila v prvi, Andrej Miklavc, Mitja Valenčič in Matjaž Vrhovnik pa v drugi vožnji. *D. T.*

Slovenske smučarke so pripravljene za nastop v St. Antonu

SMUČARSKI SKOKI

Stefan Kaiser tretji v Hinterzartnu

17-letni zahomški skakalec Stefan Kaiser, ki je konec leta 2000 s sedmim mestom na veliki skakalnici v Oberstdorfu zabeležil svoj doslej najboljši rezultat na tekmovanjih za svetovni pokal, je dosegel nadaljnjo odlično uvrstitev. Na tekmovanju za Alpski pokal na skakalnici v Hinterzartnu je s skokoma 98 in 103 metre osvojil tretje mesto! Zmagal je Slovenec Simon Podrebršek (104 in 103 metre), drugi pa je postal Kaiserjev rojak Manuel Fettner (103 in 100 metrov).

Mlajši Zahomčani kar štirikrat na zmagovalnih stopničkah!

Mladi smučarski skakalci ŠD Zahomc so v okviru tekmovanja za koroški industrijski deželni

pokal 2000/2001 v nedeljo na 50-metrski skakalnici v Zahomcu osvojili kar štiri uvrstitve na zmagovalnih stopničkah. Sepp Walluschnig je pri mladincih II s skokoma 52 in 51 metre osvojil prvo mesto, drugo mesto sta osvojila Tomaž Druml pri šolarjih I (51 in 47,5) ter Marco Godec pri šolarjih II (47,5 in 48), tretje mesto pa Markus Eder pri mladincih I (dvakrat 48).

Šolarji I: 1. Daniel Katzian (SV Beljak) 249 točk, 2. Tomaž Druml (ŠD Zahomc) 225,3, 3. Christian Lems (SV Beljak) 188,4, ...10. Siegfried Mörtl (ŠD Zahomc) 152,2, ...12. Kerstin Mörtl (ŠD Zahomc) 146,6. **Šolarji II:** 1. Lukas Tschuschnig (SV Beljak) 250,8, 2. Marco Godec (ŠD Zahomc) 216,8, 3.

Thomas Morgenstern (SV Beljak) 215,2, 4. Fabian Zavodnik (ŠD Zahomc) 212,7, ...7. Katrin Stefaner (ŠD Zahomc) 161,7, 8. Tanja Drage (ŠD Zahomc) 141,7, 9. Petra Mörtl (ŠD Zahomc) 116,4. **Mladinci I:** 1. Stefan Samitz (SZ Vrba) 218,3, 2. Philip Höher (SV Beljak) 217,4, 3. Markus Eder (ŠD Zahomc) 217,3, 4. Matija Druml (ŠD Zahomc) 203,3. **Mladinci II:** 1. Sepp Walluschnig (ŠD Zahomc) 244,4, 2. Stefan Knabl (SV Beljak) 216,7. **Juniorji:** 1. Markus Knabl (SV Beljak) 219,8.

Tekmovanje, ki je bilo zaradi pomanjkanja snega na skakalnici v Vrbi preloženo v Zahomc, so vzorno organizirali športni delavci ŠD Zahomc. *I. L.*

ODBOJKA

Chocholak in Goga najboljša

V soboto si je SK Dob v tekmi proti Ennsu skorajda že zagotovil odlično 4. mesto na lestvici 1. zvezne lige. Kontrolirana zmagala s 3 : 0 (20/20/20) v KD Pliberk je zopet dokazala, da Dobljani letos upravičeno štejejo med najboljše avstrijske odbojarske ekipe. Najboljša igralca na strani domačinov pa sta bila spet češka legionarja Goga in Chocholak, ki je v tej sezoni od vseh igralcev v zvezni ligi zbral največ točk za svojo ekipo.

Dob ima v tekočem prvenstvu na sporedu še 3 tekme, na-

slednjo pa bo ekipa odigrala na domačem terenu proti petouvrščenemu Fürstenfeldu (KD Pliberk v soboto, 20. januarja ob 19.00).

Lestvica

1. Hotvolleys Dunaj	15	15	0	45:6	30
2. Hagebau Tirol	15	14	1	43:5	28
3. Uniqua Salzburg	15	11	4	37:14	22
4. SK Dob	15	10	5	31:22	20
5. VC Fürstenfeld	15	7	8	24:30	14
6. Hypo Celovec	15	6	9	20:30	12
7. Union Enns	15	5	10	20:31	10
8. SVS/Sokol	15	4	11	17:36	8
9. Union Döbling	15	2	13	13:40	4
10. SSK Feldkirch	15	1	14	6:42	2

2 tekmi za Dobljanke

Ob koncu tedna pa se bo tudi ženska ekipa SK Dob v 2. zvezni ligi-vzhod spet vrnila v tekmovalno sezono, in to kar dvakrat!

V soboto, 20. januarja, bodo Dobljanke nastopile proti Frohnleitnu (KD Pliberk ob 17.00), v nedeljo, 21. januarja, pa ponovno na domačem terenu proti Hartbergu (ob 11.00).

Ekipa hoče po dolgem božičnem odmoru utrditi 4. mesto na lestvici, a tudi vodilne ekipe niso preveč oddaljene – napredek prvega Bad Vöslau znaša le 6 točk. *T. G.*

SMUČANJE

Mladi perspektivni smučarji

Športno društvo Šentjanž v Rožu ima v svojih vrstah številne perspektivne smučarje in smučarke, med katerimi še posebej izstopa Mihi Zablatnik iz Bilčova. V svoji starostni skupini (starejši šolarji) je doslej dobil vsa tri deželna tekmovanja.

Že lansko zimo je obetavni smučar poskrbel za veliko presenečenje, ko se je na evropskem prvenstvu šolarjev uvrstil kar dvakrat med prvih pet. Trenerji zdaj upajo, da se mu bo letos dokončno uspelo kvalificirati za avstrijski naraščaj-

ski kader ter da se bo uveljavil tudi na večjih mednarodnih tekmovanjih. Isto velja tudi za njegove klubske kolege in kolegice, med katerimi imata brata Marcel in Patrick Quantschnig najboljše izgleda: oba sta letos že bila na stopničkah, za Vanesso Gasser pa velja, da se v izredno močni skupini šolarjark ponovno uveljavi (na zadnji tekmi je bila 11.).

Obširen pregled o uspešni dejavnosti in delu športnikov ter funkcionarjev ŠD Šentjanž v Rožu daje tudi 100 strani obsegajoče letno poročilo društva za sezono 1999/2000, ki je pravkar izšlo. Ilustrirano brošuro sta pripravila trener Erich Uznik in Hanzi Pscheider, poslovodeči predsednik društva, ki je lansko leto praznovalo 50-letnico uspešnega delovanja. *I. L.*

KOŠARKA/SLOVENIJA

Union Olimpija rešuje slovensko čast

Košarkarji ljubljanske Union Olimpije so v deveti tekmi letošnje evrolige zmagali še sedmič (dvakrat jih je premagal le grški Olympiakos), tokrat so v Tivoliju kar s 95 : 68 pometli s Hapoelom iz Jeruzalema. Zno-

va je blestel Sani Bečirovič, ki je dosegel kar 27 točk. Ljubljanci za ubranitev drugega mesta v svoji skupini, to pri naša v nadaljevanju prednost domačega igrišča v morebitni tretji tekmi, sedaj ne smejo izgubiti pri madridskem Realu z več kot devetimi točkami.

Manj uspešni so bili košarkarji Krke Telekom, ki so po zmagi pri belgijskem Oostendeju tokrat v Novem mestu klonili proti grškemu Iraklisu s 65 : 85. *D. T.*

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA

Od 11. do 17. februarja 2001 – smučanje, carving in snowboarding v zimsko-športni regiji Arlberg!

Slovenska športna zveza vabi v zimskih semestralnih počitnicah od nedelje, 11., do sobote, 17. februarja 2001, na tradicionalni smučarski tečaj – vključno s tečajem v carvingu in snowboardingu – v zimsko-športno regijo Stuben na Arlbergu. Udeleženci bodo bivali v hotelu »Mondschein« v Stubnu.

Cena za odrasle (vključno prevoz, bivanje in smučarska karta) **7.600** šilingov, **otroci do 14 let** plačajo **5.400** šilingov.

Podrobne informacije, program itd. še sledijo!

Prijave z naplačilom **1.000** šil. na osebo: Posojilnica-Bank Borovlje, poslovavnica Celovec, Bahnhofstraße 1, BLZ 39102, konto št. 1-03.029.113.

ŠAHOVSKI OREH št. 141

Silvo Kovač

Enik – Eiffel / Dopisna partija 1957

Belemu kralju grozi matiranje na prvi vrsti in v obrambo naj bi se na polje a1 vrnila bela trdnjava. Črni sicer ne sme s trdnjavo (Tc2) napasti bele dame, saj je matiran po Ta8+, vendar pa se v nastali poziciji v igro lahko vključi črna dama in

materialna prednost črnega je odločilna. Beli, ki je na potezi, pa je po pošti poslal nasprotniku potezo, s katero se je na problemski način rešil v remi!

Rešitev št. 140

Po odločilni napaki črnega (1...Sc5:?) je z nepričakovano potezo 2.Sh5! sledil beli napad na slabi točki h7 in f7 v črnem taboru. Pred grožnjo mata mora črni vzeti skakača 2...gh5 3.Lh7:+ Kh8 4.Lg6+, sledi napad na polje f7, 4...Kg8 5.Dh7+ Kf8 6.Lh6+ in v napad se uspešno vključuje še drugi lovec. Sledilo je še: 6...Ke7 7.Df7:+ Kd8 8.De8: mat.

